

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

Amendament

**la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții
Constituționale nr.10/2023 privind controlul constituționalității
Partidului Politic „Șor”)
(Nr. 232 din 10.07.2023)**

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996, se înaintează următorul amendament, și anume:

1. La **Art. I** din proiect, la lit. e) cifra "3" se substituie cu cifra "5".
2. **Art I** din proiect ce prevede modificarea Codului electoral al Republicii Moldova nr.325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770), se completează cu punctul 2.
 2. Articolul 78, alin (5), se completează cu lit. d) și va avea următorul conținut:
"d) Studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați la instituții de învățământ în localitatea în care își au înregistrat domiciliul sau reședința temporară mai mică de 3 luni până la data primului tur de scrutin, fiind obligați să respecte următoarele condiții:
 - a) să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire;
 - b) să prezinte carnetul de student cu înscrieri privind instituția de învățământ la care sunt înmatriculați în localitatea respectivă."

Argumentare:

Odată cu aprobarea Codului electoral nr.325/2022, în premiera în Republica Moldova, inclusiv ca o măsură de prevenție a migrației electorale pentru a nu admite influența rezultatele alegerilor în anumită circumscripție electorală, s-a instituit censul de ședere de 3 luni până la data alegerilor (primului tur de scrutin în alegerile locale) - o condiție admisibilă în corespundere cu standardele bunelor practici în materie electorală.

Astfel, art.160 din Codul electoral stabilește următoarele:

„Restricțiile speciale ale dreptului de vot

(1) La alegerea consiliului local și a primarului nu participă alegătorii care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară în unitatea administrativ-teritorială respectivă.

(2) Termenul înregistrării domiciliului sau reședinței temporare nu poate fi mai mic de 3 luni până la data primului tur de scrutin”.

Norma dată este una clară, iar efectele acesteia sunt previzibile pentru destinatari, adică alegători, aceștia având posibilitatea din timp să planifice stabilirea domiciliului, inclusiv sub aspectul realizării drepturilor electorale, ceea ce denotă per general întrunirea criteriului de calitate a prevederii în cauză.

Totodată, o atare categorie masivă de alegători ca studenții, în legătura cu efectuarea studiilor în centre municipale, în afara locului obișnuit de trai, este lipsită de acest drept sub condiția neefectuării studiilor respective. De evidențiat că mențiunea privind reședința în căminele studențești se efectuează la începutul fiecărui an de studii, care începe în toamna (aceștia fiind pasibili exmatriculării), iar alegerile locale generale, în condițiile art.159 alin.(1) din Codul electoral se organizează în ultima duminică a lunii octombrie sau prima duminică a lunii noiembrie, iar potrivit art.178 alin.(4) din același cod alegerile locale noi se organizează de două ori pe an - primăvara și toamna.

De menționat că dreptul la educație în corespundere cu art.35 din Constituție este garantat de către stat, precum și cel de dreptul la vot în condițiile art.38 din actul suprem al statului, ambele drepturi nefiind absolute și nu predomină unul față de altul.

În circumstanțele cadrului legal pertinent, studenții din alte localități decât cele de studii, practic ar fi lipsiți de exercitarea dreptului la vot la alegeri locale generale și la cele locale noi desfășurate pe timp de toamnă, decât în detrimentul exercitării dreptului la studii superioare.

O asemenea abordare este în colizie cu politica statului de încadrare a tinerilor în albia democrației în forma de alegeri prin care se exercită puterea într-un stat de drept.

Mai mult, conducându-se de aceleași raționamente, legiuitorul prin Legea nr.216/2010 a instituit excepție pentru categoria în cauză a alegătorilor în Codul electoral nr.1381/1997, fiind păstrată și în redacțiile ulterioare ale acestuia. Astfel, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumurilor republican, studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați în instituții de învățământ într-o localitate în care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să prezinte actul de identitate și carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă (art. 78 alin. (4) din Codul electoral).

În condițiile restricțiilor actuale pentru alegerile locale prevăzute de Codul electoral, ar rezulta că studenții înmatriculați în instituțiile de învățământ în toamna acestui an și care își vor perfectă reședința temporară cu mai puțin de 3 luni până la data primului tur de scrutin, vor trebui să voteze în localitatea unde au avut anterior domiciliul. În cazul studenților și elevilor cu drept de vot, odată cu înmatricularea în instituția de învățământ în localitate unde nu au avut domiciliul, aceștia nu pot anticipa înregistrarea la reședința temporară, pentru a se încadra în termenul de 3 luni. Iar în cazul studenților din anii II și III de studii sau masteranzii, care se află de o perioadă mai îndelungată de timp în localitatea unde își fac studiile și își perfectează reședința temporară pentru perioade scurte de timp, reînnoind-o la fiecare început de an de studii, este și mai evidentă necesitatea unei soluții individualizate, pentru a fi posibilă participarea acestora la alegerile locale în unitatea administrativ-teritorială în care se află mai mult de 3 luni de facto.

Veronica ROȘCA,
Deputat în Parlament